

RENBETESKOMMISSIONENS AF 1913 HANDLINGAR

XIV

Protokoll

Sommarundersökningar 1915 inom norra
afdelningens område

Protokoll fördt ombord å m/s »Armauer Hansen» den 17 augusti 1915.

§ 1.

Den 16 augusti skiljdes sektionen Smith och von Sydow från afdelningens öfriga medlemmar i Storsteinnes för att påbörja speciella undersökningar angående flyttningsvägar. Sektionen afreste med afdelningens motorbåt till Malangseidet, där på aftonen X distriktets lappläger besöktes. En exkursion företogs upp på NE-sidan af fjället Nordbyskolten, hvarvid delvis följdes den flyttningsväg, som från Malangseidet går på NE-sidan af detta fjäll och Ritavarre.

Den 17 augusti på morgonen fortsatte sektionen med motorbåten till Kobbevaag. Här gick sektionen i land och följde sedan den flyttningsväg, som går ofvanför gårdarna Indre Kobbevaag upp öfver Darfmuotke och vidare på SW-sidan om Ritavarre och Nordbyskolten till Malangseidet vid Nordbyvand. Härifrån återvände sektionen öfver „eidet” till motorbåten, som låg förankrad utanför gårdarna vid Malangseidet. Under exkursionen medföljde såsom lots andre förmannen i X distriktet Nils Nilsson Unga samt Henrik Nilsson Tomma tillhörande XXI distriktet, Ringvasön, (26 år gammal).

§ 2.

De medföljande lapparna meddelade under färden, att den flyttningsväg, som lapparna från Ringvasö och Kvalö följa, delar sig vid Ryströmmen i 2 vägar, af hvilka den ena går upp genom Bentsjordskaret till Darfmuotke och den andra förbi gården Vikran på E-sidan om Sadelfjeld till Kobbevaag. Här delar denna sig i 2 vägar, af hvilka den ena går förbi gårdarna Indre Kobbevaag i „fjären” och därefter följer skogsgränsen på halföns NE-sida till Malangseidet; den andra går ofvanför gårdarna, därefter upp på axeln af fjället Renheja och upp genom Darfmuotke på älfvens NW-sida till vattendelaren, där den förenar sig med flyttningsvägen genom Bentsjordskaret. Härifrån går vägen längs sluttning-

gen af Ritavarre. Ungefär midt emellan Darfmuotke och Malangseidet delar denna väg sig, så att en väg går öfver Nordbyskoltten till vattendelaren på Malangseidet, där den förenar sig med vägen, som går på NE-sidan af halfön, och en annan väg går E om gården Kjærvold och på ömse sidor om Nordbyvand. I fjället på S-sidan af „eidet” förena sig alla dessa vägar till en väg, som sedan i stort sedt följer skogsgränsen in öfver halfön.

Henrik Nilsson Tomma meddelade vidare, att den by, Orbusbyn, han tillhör, plägar använda dessa vägar på följande sätt. Vajhjorden föres på NE-sidan af halfön till strax S om Kobbevaag, där den föres upp på axeln ofvanför gårdarna; renarna få där beta på barfläckar ungefär 6 timmar, hvarefter man fortsätter förbi gårdarna ut till Ryströmmen. Oxrenhjorden föres samma väg till Kobbevaag, där den sedan drifves förbi gårdarna längs ”fjären”. Höstflyttningen går samma väg som oxrenhjordens flyttning om våren. Beträffande samtliga flyttningar gäller, att om någon by är omedelbart framför på den sedvanliga vägen, man tager vägen genom Darfmuotke.

Vidare meddelade Tomma, att vissa Kvalö-byar företrädesvis flytta på W-sidan af Ritavarre, dock aldrig genom Bentsjordskaret med vajhjorden. Öfver Malangseidet flytta dessa med vajhjorden öfver Nordbyvand på isen, och med Oxrenarna om våren öfver Nordbyskoltten, medan de vid höstflyttningen alltid flytta på båda sidor om Nordbyvand.

De sedvanliga hviloplatserna på dessa vägar äro:

- 1) på halfön mellan Vikran och Kobbevaag (vid vårflyttningarna),
- 2) på ”axeln” ofvanför Indre Kobbevaag (vid vajflyttningen),
- 3) i Stokkevagge (vår och höst),
- 4) på Darfmuotke (vid höstflyttningen) samt
- 5) i mynningen af dalen W om Nordbyskoltten (vår och höst). Inga natursvårigheter förekomma på de ofvan omtalade flyttningssvägarna.

Flyttning med vajhjord efter kalfningstiden kan försiggå längs vägen W om Ritavarre till Kobbevaag.

Slåttrar finnas endast på den väg, som går på W-sidan af Ritavarre samt på själfva Malangseidet. De förra äro belägna dels i Skarelvdalen (3 mindre myrslåttrar) och dels, hufvudsakligen, på W-sidan af Ritavarre, här upptagande en sträcka af flera kilometer och delvis belägna på lapparnas gamla mjölkningsgården. Samtliga slåttrar äro oinhägnade. Dessa kunna undvikas vid direkt genomflyttning, men endast med yttersta svårighet under hvila för betning. Takster hafva emellertid aldrig förekommit vid genomflyttningarna. Däremot hafva under de senare åren flera takster hållits på de af dessa slåttrar, som ligga mellan Darfmotke och Nordbyvand för skador vållade af distriktets renar under sommarbetning. På slåttrarna på Malangseidet, E om vat-tendelaren, hafva hittills aldrig takster förekommit. Dessa äro belägna midt i den trakt, där X distriktets renar under sensommar-nen drifvas fram och tillbaka mellan betesmarkerna på båda sidor af „eidet”

Uppläst och godkänt den 18 augusti 1915.

Justeradt i Tromsö den 24 september 1915.

P. Lorenz Smith.

Eric von Sydow,